



**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETI**

**12.00.02 – KONSTITUTSIYAVIY HUQUQ. MA’MURIY HUQUQ.
MOLIYA VA BOJXONA HUQUQI IXTISOSLIGI BO‘YICHA TAYANCH
DOKTORANTURAGA KIRISH SINOVLARI UCHUN MUTAXASSISLIK
FANLARIDAN**

DASTUR VA BAHOLASH MEZONI

Samarqand – 2026

Annotatsiya:

Ushbu 12.00.02 – Konstitutsiyaviy huquq. Ma'muriy huquq. Moliya va bojxona huquqi ixtisosligi bo'yicha tayanch doktoranturaga kirish sinovlari uchun mutaxassislik fanlaridan dastur va baholash mezonlari huquqshunoslik sohasidagi ilmiy-ta'lim jarayonini takomillashtirishga qaratilgan me'yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi. Dasturning asosiy maqsadi – tayanch doktoranturaga kiruvchi nomzodlarning konstitutsiyaviy, ma'muriy, moliya va bojxona huquqi sohalaridagi nazariy bilimlari, huquqiy tahlil qilish ko'nikmalari hamda amaliyotga oid muammolarni yechish malakasini baholashdan iborat.

Dasturda O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, qonun hujjatlari, Prezident farmon va qarorlari, shuningdek, ilmiy-nazariy manbalar asosida ushbu sohalarining asosiy institutlari, prinsiplari, huquqiy munosabatlarning mazmun-mohiyati va ularni rivojlantirish yo'nalishlari qamrab olingan.

Baholash mezonlari nomzodning ilmiy fikrlash qobiliyati, huquqiy manbalarni tahlil qilish mahorati, muammolarga tizimli yondashuv va ilmiy xulosalar chiqara olish darajasini aniqlashga xizmat qiladi. Mezonlar xolis, shaffof va kompetensiyaga asoslangan usullar orqali amalga oshiriladi.

Dastur orqali yuqori malakali huquqshunos-olimlarni tayyorlash, ilmiy izlanishlar samaradorligini oshirish va huquqiy davlat qurilishi jarayonida fanning amaliy ahamiyatini yanada kuchaytirish ko'zda tutilgan.

Tuzuvchilar:

Mirzayev R.I.	–	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti, Yuridik fakulteti dekani, yuridik fanlari doktori, dotsent
Qo'ldoshev M.M.	–	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti, davlat huquqiy fanlar kafedrasi mudiri, yuridik fanlari nomzodi, dotsent
Ibodullayev J.	–	Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti, fuqarolik huquqiy fanlar kafedrasi mudiri, yuridik fanlari nomzodi, dotsent

Dastur Yuridik fakultetining 2026-yil 26-avgustdagi 1-sonli Kengash yig'ilishida muhokama qilingan va tasdiqlashga tavsiya etilgan.

KIRISH

O'zbekiston Respublikasida huquqiy davlat va fuqarolik jamiyatini barpo etish jarayonida huquqshunoslik fanlari tizimida Konstitutsiyaviy huquq, Ma'muriy huquq, Moliya va Bojxona huquqi muhim ilmiy va amaliy ahamiyatga ega bo'lgan yo'nalishlardan hisoblanadi. Ushbu sohalar nafaqat davlat boshqaruvi va huquqiy munosabatlarning konstitutsiyaviy asoslarini belgilaydi, balki fuqarolarning huquq va erkinliklarini ta'minlash, davlat organlari faoliyatining samaradorligini oshirish hamda moliyaviy-iqtisodiy munosabatlarni huquqiy tartibga solishda ham muhim rol o'ynaydi.

Tayanch doktoranturaga kirish sinovlari uchun ishlab chiqilgan mazkur dasturning asosiy maqsadi – nomzodlarning mutaxassislik fanlari bo'yicha nazariy bilimlari, ilmiy-tadqiqot olib borish ko'nikmalari va tahliliy fikrlash salohiyatini baholashdan iborat. Shu bilan birga, dastur ilmiy salohiyatli, mustaqil fikr yurita oladigan va huquqiy fanlarning dolzarb muammolarini ilmiy jihatdan tahlil qiladigan kadrlarni tayyorlashga xizmat qiladi.

Dasturning mazmuni O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi, qonunlar, Prezident farmon va qarorlari, Vazirlar Mahkamasi hujjatlari, ilmiy-tadqiqot ishlari hamda xalqaro huquqiy normalar asosida ishlab chiqilgan. Unda konstitutsiyaviy tuzum, davlat hokimiyati va boshqaruv tizimi, jamoat xavfsizligi va davlat xizmati, moliyaviy faoliyat, soliq va bojxona munosabatlarining huquqiy asoslari kabi asosiy masalalar qamrab olingan.

Mazkur dasturni joriy etish orqali tayanch doktorantura tizimida ilmiy sinov jarayonlarini shaffof, aniq va xalqaro standartlarga mos ravishda tashkil etish, shuningdek, ilmiy-tadqiqot salohiyati yuqori bo'lgan huquqshunos olimlarni tayyorlash uchun zarur shart-sharoitlar yaratish ko'zda tutilgan.

KONSTITUTSIYAVIY HUQUQ

1. Konstitutsiyaviy huquqqa kirish

Konstitutsiyaviy huquq – huquq sohasi va yuridik fan. Konstitutsiyaviy huquq sohasining predmeti. Konstitutsiyaviy-huquqiy munosabatlar, ularning xususiyatlari, subyektlari. Konstitutsiyaviy huquq fanining predmeti va fanning boshqa fanlar bilan o‘zaro bog‘liqligi. Konstitutsiyaviy huquq normalari va ularning tasnifi. Konstitutsiyaviy huquq manbalari tushunchasi va tizimi. Yurist faoliyatida konstitutsiyaviy huquqning ahamiyati.

2. Konstitutsiyaning ustunligi va muhofazasi

Huquq ustuvorligi va Konstitutsiyaning ustunligi. Konstitutsiyaning boshqa qonun hujjatlari bilan muvozanati. Konstitutsiyani muhofaza qilish – konstitutsiyaviy nazorat. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasini sharhlash. Huquq normalarining O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasiga mosligini aniqlash (Konstitutsiyaviy sud faoliyati misolida).

3. Davlat suvereniteti va tashqi siyosatning konstitutsiyaviy asoslari

Suverenitet tushunchasi. Davlat suvereniteti belgilari. Davlat va xalq munosabatlari. Davlat ramzlarining konstitutsiyaviy maqomi. Davlat tilining konstitutsiyaviy maqomi. Davlat poytaxtining konstitutsiyaviy maqomi. Davlat suvereniteti va tashqi siyosat.

4. Xalq hokimiyatchiligining konstitutsiyaviy asoslari

Davlat hokimiyatining manbai. Halqning davlat hayotida ishtirok etishi. Demokratiya va uning shakllari. Davlat hokimiyatini amalga oshirish. Davlat hokimiyati vakolatlari bo‘linishi prinsipi. Davlat hokimiyati tarmoqlari o‘rtasida tiyib turish va muvozanat saqlash prinsipi. Siyosiy institutlar. Mafkura va fikrlar xilma-xilligi. Davlat hokimiyati faoliyatini amalga oshirishdagi prinsiplar.

5. Shaxsning huquqiy maqomi. Teng huquqlilik va gender tengligi

Inson huquqlari bo‘yicha xalqaro standartlar va O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. Shaxsning huquqiy maqomi tushunchasi. O‘zbekiston Respublikasi fuqarosi, chet el fuqarosi va fuqaroligi bo‘lmagan shaxslarning konstitutsiyaviy-huquqiy holati. Asosiy va qo‘shimcha huquqlar. Ijtimoiy va huquqiy tenglik.

Huquqiy tenglik va imtiyozlar. Gender tengligi tushunchasi va O‘zbekistonda gender tengligini ta‘minlash muammolari. Inson manfaati va ommaviy manfaatlar muvozanati. “Xabeas korpus” – Konstitutsiya va qonunlarda mustahkamlangan huquq va erkinliklardan mahrum etish va cheklash tartibi.

6. Shaxsiy huquq va erkinliklar. Siyosiy huquqlar. Ijtimoiy va iqtisodiy huquqlar

Shaxsiy huquq va erkinliklar tushunchasi. Yashash huquqi. Shaxsiy erkinlik va shaxsiy daxlsizlik. “Miranda” qoidasi. Aybsizlik prezumsiyasi. Sudda himoyalaniş huquqi. Qiynoqqa solish, zo‘ravonlikka, shafqatsiz yoki inson qadr-qimmatini kamsituvchi boshqa tarzdagi tazyiqqa duchor etishning ta’qiqlanishi. Sha’n va obro‘ga qilingan tajovuzlardan, shaxsiy hayotga aralashishdan himoyalaniş va turar joyi daxlsizligi huquqi. Birovning turar joyiga kirish, tintuv o‘tkazish yoki uni ko‘zdan kechirish, yozishmalar va telefonda so‘zlashuvlar sirini oshkor qilishning ta’qiqlanishi. Respublika hududida bir joydan ikkinchi joyga ko‘chish, O‘zbekiston Respublikasiga kelish va undan chiqib ketish huquqi. Siyosiy huquqlarning mazmun-mohiyati. Fuqarolarning jamiyat va davlat siyosiy hayotida ishtirok etish huquqi – aktiv va passiv saylov huquqi. Davlat organlarining faoliyati ustidan jamoatchilik nazoratini amalga oshirish. Mitinglar, yig‘ilishlar va namoyishlar o‘tkazish va ishtirok etish huquqi. Jamoat birlashmalariga uyushish, ommaviy harakatlarda ishtirok etish huquqi. Siyosiy partiyalarda, jamoat birlashmalarida, ommaviy harakatlarda, shuningdek hokimiyatning vakillik organlarida ozchilikni tashkil etuvchi muxolifatchi shaxslarning huquqlari. Davlat organlariga, muassasalariga yoki xalq vakillariga murojaat qilish huquqi.

Ijtimoiy va iqtisodiy huquqlarning mazmun-mohiyati. Mulk huquqining konstitutsiyaviy asoslari. Mehnat qilish, erkin kasb tanlash, adolatli mehnat sharoitlarida ishlash va qonunda ko‘rsatilgan tartibda ishsizlikdan himoyalaniş huquqi. Majburiy mehnatning ta’qiqlanishi. Ijtimoiy ta’minot huquqi.

7. Jamoat birlashmalarining konstitutsiyaviy asoslari

Jamoat birlashmalari va tizimi. Siyosiy partiyalarning davlat hokimiyatini amalga oshirishdagi ishtiroki. Kasaba uyushmasining vazifasi. Diniy tashkilotlar va davlat munosabati. Jamoat birlashmalari va davlat munosabatlari. Ijtimoiy sheriklik.

8. Ommaviy axborot vositalari faoliyatining konstitutsiyaviy asoslari

Jamiyat hayotida ommaviy axborot vositalarining o‘rni. So‘z va matbuot erkinligini ta’minlash sohasidagi islohotlar va muammolar. Ommaviy axborot vositalarining erkinligi. Ommaviy axborot vositalarining javobgarligi. Senzuraga yo‘l qo‘yilmaslik prinsipi.

9. O‘zbekiston Respublikasining saylov tizimi

Demokratik jamiyatda saylovning ahamiyati. O‘zbekistonning saylov tizimi. Saylov huquqi va saylov huquqi prinsiplari. Saylov jarayoni va unda ishtirok etuvchi subyektlar. Saylov o‘tkazish muddatlari va saylov kompaniyasining boshlanishi.

Saylovlarni tashkil qilish va o‘tkazish. Saylovlarni moliyalashtirish.

10. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi

Parlament va oliy vakillik organi tushunchalari. Parlamentning funksiyalari. O'zbekistonda parlament islohotlari. Oliy Majlis Qonunchilik palatasini tashkil etish. Qonunchilik palatasining tuzilishi. Oliy Majlis Senatini tashkil etish. Senatning tuzilishi. Oliy Majlis va uning palatalari vakolatlari. Qonun ijodkorligi jarayonining konstitutsiyaviy asoslari. Oliy Majlis va O'zbekiston Respublikasi Prezidenti munosabatlari. Oliy Majlis va Vazirlar Mahkamasi munosabatlari. Parlament nazorati. Oliy Majlis va sud hokimiyati munosabatlari. Oliy Majlis Qonunchilik palatasi deputati va Senati a'zosining huquqiy maqomi.

11. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining konstitutsiyaviy maqomi

O'zbekistonda prezidentlik institutining tashkil etilishi. O'zbekistonda prezidentlik institutining rivojlanishi. O'zbekistonning davlat boshqaruv shakli. O'zbekistonda Respublikasi Prezidentining davlat hokimiyati tizimidagi o'rni. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qasamyodi va uning huquqiy oqibatlari. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining vakolatlari. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining davlat hokimiyatining boshqa tarmoqlari bilan munosabatlari. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan qabul qilinadigan normativ-huquqiy hujjatlar.

12. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi

O'zbekistonda ijro etuvchi hokimiyat organlari tizimi. Vazirlar Mahkamasi – hukumatni shakllantirish. O'zbekiston Respublikasi Bosh vazirining huquqiy maqomi. Ishonchsizlik votumi. Vazirlar Mahkamasining tuzilishi. Vazirlar Mahkamasining vakolatlari.

13. Mahalliy davlat hokimiyati va fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari

Mahalliy davlat hokimiyatining vazifa va funksiyalari. Davlat boshqaruvini nomarkazlashtirish va mahalliy davlat hokimiyati. Mahalliy vakillik organlari. Mahalliy ijro hokimiyati organlari. Hokimlarni tayinlash va lavozimidan ozod etish tartibi. Hokimlarning hisobdorligi. Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlarini saylash. Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari faoliyatini tashkil etish hamda vakolat doirasi.

14. Sud hokimiyati

Sud hokimiyati – davlat hokimiyati mustaqil tarmog'i. Sud-huquq islohotlari. Sud hokimiyati organlari tizimi. O'zbekiston Respublikasi Sudyalari oliy kengashi. Sudyalari korpusini shakllantirish, sudyalarni saylash va tayinlash tartibi. Sudlar faoliyatining asosiy prinsiplari. Konstitutsiyaviy sud ishlarini yuritishning umumiy masalalari. Ishni Konstitutsiyaviy sud majlisida ko'rib chiqish. Konstitutsiyaviy sudning qarorlari.

MA'MURIY HUQUQ.

1.Umumiy ma'muriy huquqqa kirish.

Davlat boshqaruvi va ma'muriy huquq. Ommaviy huquq tushunchasi, o'ziga xos xususiyati, predmeti va tizimi. Davlat boshqaruvi ijtimoiy boshqaruvning turi sifatida. Davlat boshqaruvi tushunchasi, belgilari va funksiyalari. Davlat boshqaruvi va ijro hokimiyati. Davlat boshqaruvida ma'muriy huquqning ahamiyati va salohiyati. Ommaviy manfaat. Ijtimoiy manfaat. Ommaviy huquqning predmeti va tizimi. Huquqiy tizimda ma'muriy huquq tushunchasi va ahamiyati. Ma'muriy huquqning konstitutsiyaviy asoslari. Umumiy ma'muriy huquq dogmatikasi. Ma'muriy huquqni ommaviy huquq sohasi sifatida belgilash. Ma'muriy huquq predmeti. Ma'muriy huquqning maqsadi va vazifasi. Ma'muriy huquqning ontologiyasi va aksiologiyasi. Ma'muriy huquqning vazifalari. Ma'muriy-huquqiy tartibga solish usullari. Umumiy ma'muriy huquq tizimi. Ma'muriy huquqning huquqning boshqa sohalari bilan o'zaro aloqasi mexanizmi. Qiyosiy ma'muriy huquq. Ommaviy va xususiy huquqni farqlash nazariyalari. Qiyosiy ma'muriy huquqning roli. Ma'muriy huquq tamoyillari. Ma'muriy huquq tamoyillari tushunchasi va tizimi. Demokratiya (xalq hokimiyatchiligi) tamoyili. Huquqning ustuvorligi tamoyili. Shaxs va fuqaro huquqlari ustunligi tamoyili. Davlat va shaxsning o'zaro javobgarligi tamoyili. Insoniylik va adolat tamoyili. Fuqarolarning qonun va huquqni qo'llovchilar oldidagi tengligi tamoyili. Maxsus tamoyillar: davlat xizmati instituti, ma'muriy tartib-taomillar va ma'muriy sud ishni yurituvchi tamoyillari. Evropa Kengashining o'n ikkita tamoyili yoki BMTning tegishli tarzda boshqarish bo'yicha sakkizta tamoyili (Good Governance Principles). Yevropa Kengashining tegishli tarzda boshqarish bo'yicha standartlari (Good Governance Principles). Ma'muriy-huquqiy normalar. Ma'muriy-huquqiy normalarni tizimlashtirish. Ma'muriy-huquqiy normalarning tarkibi. Ma'muriy-huquqiy normalarning amal qilishi va talqin qilinishi. Ma'muriy-huquqiy munosabatlar. Ma'muriy-huquqiy munosabatlar tushunchasi. Ma'muriy-huquqiy munosabat sub'ektlari. Ma'muriy-huquqiy maqom. Ma'muriy-huquqiy layoqati. Ma'muriy muomala layoqati. Ma'muriy-huquqiy munosabatlarning mazmuni. Ma'muriy huquq transformatsiyasi tendensiyalari. Ma'muriy huquq fani. Ma'muriy islohot. Ma'muriy islohotning xorijiy nazariyalari: Monteskedan Vebergacha. O'zbekiston Respublikasida ma'muriy islohotlarni tushunish va ularga yondashuv. Davlat boshqaruvida korrupsiyaga qarshi kurash. Normativ-huquqiy hujjatlarning korrupsiyaga qarshi ekspertizasi.

2.Umumiy ma'muriy huquqning huquqiy manbalari.

Huquqiy manbalar nazariyasi. Huquqiy manbalarning tasnifi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – ma'muriy huquqning asosiy manbasi. Qonunchilik

hujjati ma'muriy huquqning asosiy manbai sifatida. Qonunning to'g'ridan to'g'ri amal qilishi. Davlat boshqaruvida huquqiy hujjatlar. Huquqiy hujjatlar tushunchasi, yuridik ahamiyati va ta'siri. Huquqiy hujjatlarning turlari. Ma'muriy reglamentlar tartibga solish manbasi sifatida. Ma'muriy-huquqiy hujjatlarning regulativ ta'sirini baholash. Ommaviy ma'muriyat uchun ma'muriy-huquqiy hujjatlarning ahamiyati. Ma'muriy huquqda "yumshoq huquq": tashqi shakllari va yo'l qo'yilishi. Ma'muriy huquq ta'limoti manba sifatida. Ma'muriy huquq manbalari ierarxiyasi va o'zaro munosabati tamoyillari.

3.Ma'muriy huquq sub'ektlari.

Ma'muriy huquq subyekti tushunchasi. Ma'muriy huquq subyektlarining turlari. O'zbekiston Respublikasi fuqarolarining ma'muriy huquqiy maqomi. Xorijiy fuqarolar va fuqaroligi bo'lmagan shaxslarning ma'muriy huquqiy maqomi. Ijro hokimiyati organlarining tabiati va turlari. Ijro hokimiyati organining vakolati. Ma'muriy ixtiyoriylik. O'zbekiston Respublikasi hukumati ma'muriy huquq subyekti sifatida. Mahalliy davlat hokimiyat organi ma'muriy huquq subyekti sifatida. Ommaviy huquqning yuridik shaxslari. Yuridik shaxslar (korxonalar, mussasalar va NNT) ma'muriy huquq subyekti sifatida.

4.Davlat boshqaruvining ma'muriy-huquqiy shakllari.

Boshqaruv faoliyati shakllari tushunchasi va asoslari. Ma'muriy norma ijodkorligi. Boshqaruv faoliyatining nohuquqiy shakllari.

5.Ommaviy xizmatlar.

Ommaviy xizmatlarning huquqiy tabiati. Ommaviy xizmatlarni taqdim etuvchi tuzulmalar. Ommaviy xizmatlar turlari. Ommaviy xizmatlar ko'rsatish tartib-taomillari. O'zbekiston Respublikasida ommaviy xizmatlar institutini shakllantirish. O'zbekiston Respublikasida 2020-2025-yillara "Elektron hukumat" tiziminining konseptual asosi.

6.Ma'muriy-huquqiy nizo.

Ma'muriy-huquqiy nizolar tushunchasi va tasnifi (predmeti va sub'ektlari bo'yicha).Ma'muriy-huquqiy nizolar tomonlari va predmeti. Ma'muriy-huquqiy nizolarni ma'muriy tartibda hal qilish. Ma'muriy-huquqiy nizolarni sud tartibida hal qilish.

7.Ma'muriy protseduralar.

Ma'muriy protseduralar tushunchasi. Davlat apparati uchun ma'muriy protseduralar institutining siyosiy-huquqiy ahamiyati. Ma'muriy protseduralarning tasnifi. Maxsus ma'muriy protseduralar. Ma'muriy protseduralar tamoyillari. Mutanosiblik tamoyili. Tinglanish imkoniyatining mavjudligi tamoyili. Ishonchning himoya qilinishi tamoyili. Manfaatdor shaxslar huquqlarining ustunligi tamoyili. Ma'muriy ixtiyorning qonuniyligi. Ma'muriy protseduralarning umumiy qoidalari. Ma'muriy ish yuritish ishtirokchilari. Ma'muriy ish yuritishga

ko'maklashuvchi shaxslar. Ma'muriy ish yuritishda rad etish. Ma'muriy ish yuritishda xabardor qilish. Ma'muriy ish yuritishda dalillar. Ma'muriy ish yuritish. Ma'muriy ish yuritish muddati va bosqichlari. Ma'muriy ishni majlisda ko'rib chiqish. Ma'muriy protseduralar turlari. Oddiy ma'muriy protsedura. Rasmiy ma'muriy protserura. Hududning bir qismini makonga oid rejalashtirish va infratuzilmaviy o'zgarishlarga oid loyihalarni tasdiqlash bo'yicha ma'muriy tartib-taomil (Planfeststellungsverfahren).

8.Ma'muriy akt.

Ma'muriy akt¹ Germaniya ommaviy huquqida noyob hodisa sifatida: tarix va zamonaviylik. Otto Mayerning ma'muriy huquq dogmatikasiga qo'shgan hissasi. Ma'muriy akt davlat boshqaruvidagi asosiy huquqiy shakl sifatida. Ma'muriy aktning belgilari. Ma'muriy akt va huquqiy norma. Individual xarakterdagi ma'muriy akt va umumiy farmoyish. (Allgemeinverfügung). Yo'l belgilari. Ma'muriy aktga qo'yiladigan talablar: shakli va mazmuni. Ma'muriy aktni bekor qilish bo'yicha huquqiy shartlar. Noqonuniy ma'muriy aktni bekor qilish. Qonuniy ma'muriy aktni bekor qilish. Ma'muriy aktni o'zgartirish. Ma'muriy aktning haqiqiy emasligi. Fiktiv ma'muriy akt. Ma'muriy aktning haqiqiy emasligi. Nizoli ma'muriy akt. O'z-o'zidan haqiqiy bo'lmagan ma'muriy akt. Ma'muriy aktni noqonuniy yoki haqiqiy emas deb topish oqibatlar. Ma'muriy akt ustidan shikoyat qilish. Ma'muriy aktni ijro etish. Ma'muriy aktlarning noan'anaviy shakllari. Kommunal tariflar. Jamoatchilik manfaatlari va xususiy manfaatlarga taalluqli bo'lgan hududning bir qismini makonga oid rejalashtirish va infratuzilmaviy o'zgarishlarga oid loyihani tasdiqlash tasdiqlash to'g'risidagi qaror. Ma'muriy ish yuritishda protsessual hujjat.

9.Ma'muriy shartnoma

Ma'muriy shartnomaning yo'l qo'yilishi. Kelishuv bitimi ma'muriy shartnomaning turi sifatida. Ommaviy-huquqiy shartnomaning haqiqiy emasligi.

10.Ma'muriy nazorat

Ma'muriy nazorat davlat boshqaruvi shakli sifatida: tushunchasi va funksiyalari. Ma'muriy nazorat tadbirlarini protsessual rasmiylashtirish. Ma'muriy nazorat ko'rinishlari.

11.Ma'muriy majburlov. Ma'muriy rejimlar. Ruxsat berish tizimi

Ma'muriy majburlov: tushunchasi va o'ziga xos xususiyatlari. Ma'muriy ogohlantirish choralari. Qoida va talablarni tekshirish. Karantin. Shaxslarga nisbatan tibbiy sabablarga ko'ra majburlov choralari qo'llash (tibbiy ko'rikdan o'tkazish, tibbiyot muassasasiga joylashtirish, kuzatish va izolyatsiya). Ma'muriy rejimlarning huquqiy tabiati va turlari. Sohaga oid (funksional) rejimlar: bojxona,

¹ Ушбу ўринда маъмурий акт дейилганда Ўзбекистон Республикасининг “Маъмурий тартиб-таомиллар тўғрисида”ги қонунидаги “маъмурий ҳужжат” тушунчаси назарда тутилган.

sanitariya- epidemiyaga qarshi, pasport, ekologik va h.z. Qonuniylashtiruvchi (ro'yxat-hisobga olish) rejimlari. Favqulodda vaziyat rejimi. Ob'ektlar va hududlar rejimi (Davlat chegarasini, ma'lum joyni qo'riqlash, SEX rejimi, tashqi iqtisodiy faoliyat rejimi va b.). Ruxsat berish tizimi ma'muriy tartibga solish usuli sifatida. Ruxsat berish tizimi tushunchasi va maqsadlari. Ruxsat berish tizimining turlari (ruxsat berish, ro'yxatga oid, litsenzion, deklaratsion, akkreditatsion va b.). Ruxsat berish bo'yicha ish yurituv ma'muriy ish yurituv turi sifatida.

12.Ommaviy ma'muriyat faoliyatida qonuniylik.

Ommaviy ma'muriyat faoliyati ustidan suddan tashqari nazoratning ahamiyati va turlari. Parlament nazorati. Ma'muriy nazorat.Jamoatchilik nazorati. Ombudsman. Hisob palatasining huquqiy maqomi. Prokuror nazorati.

13.Ma'muriy sud ish yurituvi

Ma'muriy sud ish yurituvi tushunchasi, kelib chiqish tarixi, ma'muriy sud ish yurituvi modellari. Ma'muriy sud ishlarini yuritish prinsiplari, sud tarkibi, sud protsessida rad qilish masalalari. Ma'muriy ishlarning sudga taalluqliligi va sudlovga tegishliligi. Ma'muriy sud ishlarini yuritish ishtirokchilarining huquq va majburiyatlari, sudda vakillik, arizaning (shikoyatning) shakli va mazmuni. Ma'muriy sud ishlarini yuritishda dastlabki himoya choralari, dalillar va isbotlash. Ish yuritishni to'xtatib turish, arizani (shikoyatni) ko'rmasdan qoldirish, ish yuritishni tugatish. Birinchi instansiya sudida ish yuritish, sudning hal qiluv qarori va uni ijroga qaratish. Sud xarajatlari, protsessual muddatlar, sud ajrimi va qarori, sud bayonnomasi. Alohida toifadagi ma'muriy ish yurituvni amalga oshirish. Sud qarorlarini qayta ko'rib chiqish.

14.Davlat xizmati

Davlat xizmatining umumiy tavsifi. Davlat xizmatchilarining huquqiy maqomi. Davlat xizmatiga qabul qilish tartibi. Davlat lavozimini egallashni rasmiylashtirish tartibi. Davlat xizmatchilarini attestatsiyadan o'tkazish tartibi. Davlat xizmatchilarining xizmat bo'yicha harakatlanishi. Davlat xizmatchisini rotatsiya qilish tartibi. Davlat xizmatchilarining faoliyatini rag'batlantirish. Davlat xizmatchilarining javobgarligi. Davlat xizmatiga oid nizolarni ko'rib chiqish. Davlat xizmatining tugatilish asoslari.

15.Moliya huquqi va uning huquq tizimidagi o'rni, ahamiyati.

Moliya huquqi tushunchasi va xususiyatlari

Moliya huquqi predmeti va tushunchasini yoritib bering. Moliya huquqining boshqa huquq sohalari bilan o'zaro munosabatlarini tahlil eting. Moliya tizimi tushunchasi va uning tarkibiy elementlarini tahlil qiling. Moliya huquqining tizimi va manbalarini tushuntirib bering.

Moliyaviy huquqiy munosabatlarning tasnifini keltiring. Moliyaviy huquqiy munosabatlarning yuzaga kelishi, o'zgarishi va bekor bo'lishi asoslarini tushuntirib bering. Moliya huquqi sub'ektlari tushunchasi va tizimini tahlil eting.

16.Moliyaviy nazorat tushunchasi vazifalari va turlari

Moliyaviy nazorat tushunchasi va uning vazifalarini yoritib bering. Moliyaviy intizom tushunchasining mazmun-mohiyatini yoritib bering. Byudjet Kodeksiga binoan vakolatli moliyaviy nazorat organlarini tushuntirib bering, va ularning huquqiy maqomini yoritib bering.

Ichki moliyaviy nazorat nima va uning asosiy funksiyalarini tahlil qiling.

Davlat tashkilotlarining moliyaviy faoliyatini tekshirish tartibi va tekshirishlarning turlarini tahlil qiling.

17.O'zbekiston Respublikasi davlat byudjeti

Davlat byudjeti va mahalliy byudjetlar tushunchasini yoritib bering. O'zbekiston Respublikasi byudjet huquqi tushunchasini, predmetini va manbalarini yoritib bering. Byudjet huquqi sub'ektlarini tahlil eting.

18.Byudjet jarayoni, davlat maqsadli jamg'armalari.

Byudjet jarayoni tushunchasi va uning prinsiplarini yoritib bering. Davlat byudjeti necha yilga qabul qilinadi va uning asosiy vazifalarini tahlil qiling.

Byudjet Kodeksining 134-moddasiga byudjetlararo transfertlar subvensiyalar, o'tkazib beriladigan daromadlar, dotatsiyalar, byudjet ssudasi o'zaro hisob-kitoblar bo'yicha mablag'lar va maqsadli ijtimoiy transfertlar shaklida amalga oshiriladi.. Byudjetlararo transfertlarning shakllarini tushuntirib bering.

19.Bojxona huquqining huquq tizimidagi o'rni

Bojxona huquqining vujudga kelish tarixi, bojxona huquqining rivojlanish bosqichlari va yoritib bering. Bojxona maqsadlari nimalardan iborat ekanini Bojxona kodeksiga binoan taxlil qiling.

Bojxona to'g'risidagi qonun hujjatlarining vaqt, makon va shaxslar bo'yicha amal qilishini yoritib bering. Bojxona huquqining huquqning boshqa sohalari bilan o'zaro munosabatini tahlil eting. O'zbekiston Respublikasida bojxona organlari tizimini tahlil eting.

20.Bojxona rejimlari

Bojxona rejimining umumiy tasnifi va klassifikatsiyasi. Bojxona rejimi turalarini O'zbekiston Respublikasining Bojxona kodeksiga binoan sanab bering, hamda bojxona rejimi turalarini yoritib bering

21.Tovarni bojxona rejimlariga joylashtirilayotgandagi ruxsat berish tartib-taomillari.

Ruxsatnoma olishni nazarda tutuvchi bojxona rejimlari va tovarni bojxona rejimlariga joylashtirishga ruxsatnoma olish uchun zarur bo'ladigan hujjatlar

Bojxona rasmiylashtiruvi tushunchalarini yoritib bering. Bojxona rasmiylashtiruvini amalga oshirish tartibini tushuntirib bering. Bojxona rasmiylashtiruvining boshlanishi va tugallanishini yoritib bering. Bojxona rasmiylashtiruvi uchun zarur bo'lgan hujjatlar va ma'lumotlarni tahlil eting.

22.Bojxona nazoratining shakllari

Bojxona to'lovlari tushunchasi va turlarini yoritib bering. Bojxona nazoratining shakllarini Bojxona kodeksiga binoan yoritib bering, Bojxona organlari bojxona nazorati shakllarini qo'llashda foydalaniladigan prinsiplarni yoritib bering.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргаликда барпо этамиз. Ўзбекистон Республикаси Президенти лавозимида киришиш тантанали маросимида бағишланган Олий Мажлис палаталарининг қўшма мажлисидаги нутқ. – Т.: Ўзбекистон, 2016. – 56 б.
2. Мирзиёев Ш.М. Танқидий таҳлил, қатъий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик – ҳар бир раҳбар фаолиятининг кундалик қондаси бўлиши керак. Мамлакатимизни 2016 йилда ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришнинг асосий яқунлари ва 2017 йилга мўлжалланган иқтисодий дастурнинг энг муҳим устувор йўналишларига бағишланган Вазирлар Маҳкамасининг кенгайтирилган мажлисидаги маъруза, 2017 йил 14 январь. – Т.: Ўзбекистон, 2017. – 104 б.
3. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш – юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг гарови. Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганининг 24 йиллигига бағишланган тантанали маросимдаги маъруза. 2016 йил 7 декабрь. – Т.: Ўзбекистон, 2017. – 48 б.
4. Мирзиёев Ш.М. Янги Ўзбекистон Стратегияси. – Т.: Ўзбекистон, 2021. – 464 б.
5. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Олий Мажлис ва Ўзбекистон халқига Мурожаатномалари.
6. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси. – Т.: “Ўзбекистон”, 2018. – 76 б.
7. Ўзбекистон Республикасининг “Маъмурий тартиб-таомиллар тўғрисида”ги Қонуни // Қонун ҳужжатлари маълумотлари миллий базаси, 09.01.2018 й., 03/18/457/0525-сон.
8. Ўзбекистон Республикасининг Қонуни “Фаолиятнинг айрим турларини лицензиялаш тўғрисида”ги // Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси, 2000 й., 5-6-сон, 142-модда.
9. Ўзбекистон Республикасининг “Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси тўғрисида”ги Қонуни // Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси, 2003 й.,\ 9-10-сон, 138-модда.
10. Ўзбекистон Республикасининг “Тадбиркорлик фаолияти соҳасидаги рухсат бериш тартиб-таомиллари тўғрисида”ги Қонуни // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2012 й., 51-сон, 575-модда.

11. Ўзбекистон Республикасининг “Норматив-ҳуқуқий ҳужжатлар тўғрисида”ги Қонуни // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2012 й., 52-сон, 583-модда.

12. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Республика давлат бошқаруви органлари тизимини такомиллаштириш тўғрисида”ги 2003 йил 9 декабр Фармони // Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2003, № 23, 229-модда.

13. Ўзбекистон Республикаси Президентининг “Ўзбекистон Республикасида Маъмурий ислохотлар концепциясини тасдиқлаш тўғрисида”ги 08.09.2017 йилдаги ПФ-5185-сон Фармони // ЎР ҚХТ, 2017 й., 37-сон, 979-модда.

14. Ўзбекистон Республикасининг маъмурий суд ишларини юритиш тўғрисидаги кодекси. – Т.: “Адолат”, 2018 й. – 288 б.

15. Ўзбекистон Республикасининг “Судлар тўғрисида”ги Қонуни //Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлис Ахборотномаси, 2001, №1-2, 10-модда.

16. “Маъмурий органлар ва улар мансабдор шахсларининг қарорлари, ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан шикоят қилиш тўғрисидаги ишларни кўриб чиқиш бўйича суд амалиёти ҳақида”ги Олий суд пленум қарори// <https://www.lex.uz/docs/4711311>

17. “Маъмурий ишлар бўйича суд харажатларини ундириш амалиёти ҳақида” ги Олий суд пленум қарори// <https://www.lex.uz/docs/4618752>

18. “Судлар томонидан маъмурий ишларни апелляция ва кассация тартибида кўриш амалиёти тўғрисида”ги Олий суд пленум қарори// <https://lex.uz/docs/4114266>

19. “Маъмурий ишларни кўришда биринчи инстанция суди томонидан процессуал қонун нормаларини қўллашнинг айрим масалалари тўғрисида”ги Олий суд пленум қарори// <https://www.lex.uz/docs/3761216>

20. Ўзбекистон Республикасининг Бюджет кодекси 2013 йил 26 декабрь.

21. Ўзбекистон Республикасининг 2000 йил 26 майдаги “Аудиторлик фаолияти тўғрисида”ги қонуни (янги таҳрири).

22. Ўзбекистон Республикасининг Божхона кодекси 2016 йил 20 январь.

23. Хамедов И.А., Хван Л.Б., Цай И.М. Административное право Республик Узбекистан Общая часть. Учебник. – Т.: Konsauditinform-Nashr, 2012. – 591 с.

24. Хожиев Э., Хожиев Т. Маъмурий ҳуқуқ / Масъул муҳаррир: ю.ф.д., проф. М.Х.Рустамбаев. – Т., 2006. – 800 б.

25. Муратаев С., Мусаев Б., Артиков Д. Маъмурий ҳуқуқ ва процесс. Дарслик. – ТДЮУ, 2020. – 520 б.

26. Административное судопроизводство. Учебник для студентов высших учебных заведений по направлению «Юриспруденция» (специалист, бакалавр, магистр) / Под ред. В.В.Яркова. – М.: Статут, 2016. – 560 с.

27. Nematov J. Ma'muriy huquq faniga kirish: qiyosiy-huquqiy tahlil. O'quv-uslubiy qo'llanma/J.Nematov. – T.: Top Image Media, 2020. – 130 b.

28. Маъмурий ишлар бўйича суд амалиёти [Матн]: И.Алимов. –Тошкент: «Complex Print» нашриёти, 2019. – 196 б.

29. Давлат органлари қарорлари, мансабдор шахсларнинг ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан маъмурий судларга шикоят қилиш тартиби [Матн]: амалий қўлланма / Ш.Саидов, М. Эргашев. – Тошкент: «Complex Print» нашриёти, 2019. – 180 б.

30. Нематов Ж. Административная юстиция в Республике Узбекистан: сравнительно-правовой анализ.//Давлат бошқарувида қонунийликни таъминлашнинг долзарб масалалари. Илмий-амалий конференция материаллари тўплами. Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси, 2016 й. – С. 38-47.

31. Давлат органлари қарорлари, мансабдор шахсларнинг ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан маъмурий судларга шикоят қилиш тартиби [Матн]: амалий қўлланма / Ш.Саидов, М. Эргашев. – Тошкент: «Complex Print» нашриёти, 2019. – 180 б.

32. Д.Артиков. Идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжатни суд томонидан ҳақиқий эмас деб топиш тўғрисидаги ишлар бўйича иш юритишнинг ўзига хос хусусиятлари” номли мақола “Ҳуқуқий тадқиқотлар журналі”нинг 4-сони (2020 йил, 40-48 бетлар).

1. <http://www.legislature.ru/parliam.html>

2. <http://www.parliament.gov.uz/>

3. <http://www.elections.uz>

4. <http://www.gov.uz>

5. <http://www.lex.uz>

6. <http://www.mf.uz>

7. <http://www.soliq.uz>

8. <http://www.soliqinfo.uz>

9. <http://www.cbu.uz>

10. <http://www.customs.uz>

**SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT
UNIVERSITETINING TAYANCH DOKTORANTURA
IXTISOSLIKLARIGA KIRISH SINOVLARI UCHUN MUTAXASSISLIK
FANLARDAN TALABGORLARNING BILIMLARINI
BAHOLASH MEZONI**

Sinov topshirish shakli	Yozma
Ajratilgan vaqt	120 daqiqa
Savollar soni	5
Har bir savol uchun belgilangan ball	20
Eng yuqori ball	100